

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра економічної та соціальної географії

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заступник декана з навчальної роботи

Володимир ПАСЬКО

« 30 » серпня 2022 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА З МЕТОДІВ ОБРОБКИ
ГЕОГРАФІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ
для студентів**

галузь знань **10 Природничі науки**
спеціальність **106 Географія**
освітній рівень **Бакалавр**
освітня програма **Урбаністика та міське планування**
вид дисципліни **обов'язкова**

Форма навчання **денна**
Навчальний рік **2022/2023**
Семестр **4**
Кількість кредитів **3**
Мова викладання, навчання
та оцінювання **українська**
Форма заключного
контролю **диференційований залік**

Викладачі: **Кононенко Олена Юріївна**, доцент кафедри економічної та соціальної географії, кандидат економічних наук, доцент

Гнатюк Олексій Михайлович, асистент кафедри економічної та соціальної географії, кандидат географічних наук

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.

КИЇВ – 2022

Розробник:

Кононенко О.Ю., кандидат економічних наук, доцент кафедри економічної та соціальної географії, доцент

ЗАТВЕРДЖЕНО

Зав. кафедри економічної та соціальної географії

Мот проф. Костянтин МЕЗЕНЦЕВ

Резюме

Вступ

Протокол № 15 від «12» травня 2022 року

Схвалено науково - методичною комісією географічного факультету

Протокол № 6 від «29» серпня 2022 року

Голова науково-методичної комісії Н.К. Наталія КОРОГОДА

«29» серпня 2022 року

1. Мета дисципліни – формування у студентів здатності розв’язувати складні завдання при прийнятті управлінських рішень щодо управління міським розвитком та планування міст шляхом використання сучасних методів обробки географічної інформації.

2. Попередні вимоги до виконання практичних занять:

1) успішне опанування курсів “Основи суспільної географії”, “Економічна географія”, “Географія населення та розселення”, “Методи урбаністичних досліджень” та проходження “Навчальної практики з основ польових урбаністичних досліджень” і “Навчальної практики з методів набуття географічної інформації”.

2) знання теоретичних основ суспільної географії, розміщення виробництва, розселення населення, загальних принципів проведення наукових досліджень, джерел географічної інформації, основних математико-статистичних методів географічних досліджень.

3) володіння навичками роботи з комп’ютерними програмами MS Word, MS Excel, програмним забезпеченням для користування Інтернетом, а також вміння проводити статистичне зведення та статистичне групування, розраховувати середні величини, величини варіації, показники рядків динаміки та здійснювати інші базові математичні розрахунки.

3. Анотація навчальної дисципліни:

Студенти, виконуючи навчальне завдання, проводять дослідження регіонів та міст, що спрямоване на вдосконалення практичних навичок, пов’язаних з систематизацією інформації, її опрацюванням, проведенням розрахунків, представленням результатів дослідження. Для проведення аналізу використовуються відкриті джерела інформації органів державної влади та місцевого самоврядування. Навчальні завдання спрямовані на відпрацювання дослідження структури, динаміки суспільно-географічних процесів і явищ, а також виявлення зв’язків між явищами, проведення порівнянь територіальних одиниць за певними ознаками. Однією з найважливіших цілей є формування у студентів навичок описувати виявлені тенденції, робити висновки на основі аналізу таблиць, графіків та діаграм.

Навчальна практика з методів обробки географічної інформації є однією зі складових комплексної підготовки фахівців рівня «Бакалавр» освітньої програми «Урбаністика та міське планування».

4. Завдання дисципліни «Навчальна практика з методів обробки географічної інформації» полягають у наданні студентам загальних та фахових компетентностей, передбачених освітньою програмою «Урбаністика та міське планування», зокрема:

- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗК 1);
- знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності (ЗК 2);
- навички використання інформаційних і комунікаційних технологій (ЗК 5);
- здатність до проведення досліджень на відповідному рівні (ЗК 6);
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел (ЗК 7);
- здатність здійснювати збір, реєстрацію і аналіз даних за допомогою відповідних методів і технологічних та програмних засобів у польових і лабораторних умовах (СК 3);
- самостійно досліджувати природні матеріали та статистичні дані (у відповідності до спеціалізації) в польових і лабораторних умовах, описувати, аналізувати, документувати і звітувати про результати (СК 8);
- здатність до планування, організації та проведення досліджень і підготовки звітності (СК 9).

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1	методи обробки географічної інформації	настановчі заняття	<i>диференційований залік</i>	<i>До 10%</i>
2.1	здійснення пошуку та систематизації суспільно-географічної інформації	настановчі заняття, практичні завдання, групові та індивідуальні консультації	<i>оформлення, здача та захист практичних робіт, диференційований залік</i>	<i>До 70%</i>
2.2	формування інформаційних баз даних відповідно цілей дослідження	настановчі заняття, практичні завдання, групові та індивідуальні консультації		
2.3	проведення розрахунків з використанням статистичних методів дослідження	настановчі заняття, практичні завдання, групові та індивідуальні консультації		
2.4	побудова графіків та діаграм у програмі Excel	настановчі заняття, практичні завдання, групові та індивідуальні консультації		
2.5	інтерпретація результатів дослідження, виявлення тенденцій суспільно-просторових процесів, їх причин та наслідків, формулювання висновків дослідження	настановчі заняття, практичні завдання, групові та індивідуальні консультації		
2.6	проведення порівняльних досліджень, виявлення територіальних відмінностей певних соціально-економічних процесів і явищ	настановчі заняття, практичні завдання, групові та індивідуальні консультації		
3.1	комунікація: вироблення практичних навичок обробки географічної інформації при прийнятті управлінських рішень з використанням найбільш прийнятних і сучасних інформаційних технологій, а також досвіду роботи в команді	настановчі заняття, практичні завдання, групові та індивідуальні консультації	<i>дискусія, диференційований залік</i>	<i>До 10%</i>
4.1	автономність і відповідальність: прийняття рішень в умовах невизначеності при пошуку і відборі інформації, виборі методів її обробки, відстоюванні власних переконань при захисті практичних робіт	настановчі заняття, практичні завдання, групові та індивідуальні консультації	<i>дискусія, диференційований залік</i>	<i>До 10%</i>

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни (код)	1.1	2.1	2.2	2.3	2.4	2.5	2.6	3.1	4.1
Програмні результати навчання (назва)									
1. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії географії, а також світоглядних наук (P01)	+					+	+	+	+
2. Аналізувати географічний потенціал території (P04)					+		+	+	+
3. Збирати, обробляти та аналізувати інформацію в області географічних наук (P05)	+	+	+	+				+	+

4. Використовувати інформаційні технології, картографічні та геоінформаційні моделі в галузі географічних наук (P06)			+	+	+				
5. Застосовувати моделі, методи фізики, хімії, геології, екології, математики, інформаційних технологій тощо при вивченні природних та суспільних процесів формування і розвитку геосфер (P08)					+		+	+	

7. Схема формування оцінки.

7.1 Форми оцінювання студентів: рівень досягнення поставлених цілей навчання визначається за результатами виконання практичних робіт та їх захистом.

Питома вага результатів навчання у підсумковій оцінці за умови її опанування на належному рівні така:

результати навчання – **1.1 (знання)** – до 10%

результати навчання – **2.1-2.6 (вміння)** – до 70%;

результати навчання – **3.1 (комунікація)** – до 10%;

результати навчання – **4.1 (автономність та відповідальність)** – до 10%.

7.2 Організація оцінювання:

Впродовж навчальної практики передбачено виконання 5 навчальних завдань. Заняття проводяться у вигляді практичних робіт у комп'ютерному класі, а також самостійної роботи. Завершується дисципліна диференційованим заліком.

Впродовж практики проводяться консультації та поточна перевірка виконання завдань студентами. Набуття студентами знань та навичок також оцінюється під час перевірки кінцевого звіту.

Підсумкове оцінювання проводиться у формі диференційованого заліку, на якому студенти захищають свої аналітичні звіти.

Загалом, формування оцінки спирається на «Положення про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка», введеного в дію наказом № 716-32 від 31 серпня 2018 року.

7.3. Шкала відповідності:

Відмінно	90-100
Добре	75-89
Задовільно	60-74
Незадовільно	0-59

8. Структура навчальної практики.

№ п/п	Назва завдання	Кількість годин
1	<i>Завдання 1.</i> Використання графічного методу для аналізу структурних характеристик явища	18
2	<i>Завдання 2</i> Використання графічного та статистичного методів для аналізу динаміки явища	18
3	<i>Завдання 3.</i> Використання графічного та статистичного методів для аналізу територіальних відмінностей у розвитку регіонів	18
4	<i>Завдання 4.</i> Використання графічного методу для ілюстрації зв'язку між двома явищами	18
5	<i>Завдання 5</i> Використання графічного та статистичного методів для ілюстрації зв'язку між трьома явищами	18
	ВСЬОГО	90

Загальний обсяг *90 год*, в тому числі:

Виконання практичних завдань – *90 год*.

9. Рекомендовані джерела:

Основні:

1. Мезенцев К.В., Кононенко О.Л., Мельничук А.Л., Пасько В.Ф., Провотар Н.І., Гнатюк О.М., Запотоцька В.А. Методи суспільно-географічних досліджень: навчально-методичне видання. Київ: Фенікс, 2021. 100 с
2. Чекотовський Е.В. Статистика з Microsoft Excel 2016: навчальний посібник. К.: Знання України, 2019. 811 с.
3. Пилипенко І.О., Мальчикова Д.С. Методики суспільно-географічних досліджень (на матеріалах Херсонської області): навч. посібник. Херсон: ПП Вишемирський В.С., 2007. 112 с.
4. Мармоза А.Т. Практикум з статистики: Навчальний посібник. К: Кондор, 2005. 512 с.

Додаткові:

1. Шаблій О. Математичні методи в соціально-економічній географії: Навчальний посібник. Львів: Світ, 1994. 304 с.
2. Мезенцев, К. В. Методи дослідження в суспільній географії: традиції і новації. Економічна та соціальна географія. 2013, Вип. 51. С.32-42.

3. Грицевич В.С., Ванда І.В. Математичні методи в суспільній географії: навчальний посібник-практикум для самостійної роботи студентів. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2015. 96с.
4. Грицевич В.С., Котик Л.І. Статистичні методи в суспільній географії: навчальний посібник-практикум для самостійної роботи студентів. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2015. 64с.
5. Курс лекцій з дисципліни «Статистика». Частина 1. Теорія статистики. За ред. Є.І. Ткача. Тернопіль: Економічна думка, 2006 . 224 с.
6. Мармоза А.Т. Теорія статистики. К.: Центр учбової літератури, 2013. 592 с.
7. Мезенцев К., Олійник Я., Мезенцева Н., Кононенко О. та ін. Урбаністична Україна: в епіцентрі просторових змін: монографія. Київ, 2017. 438 с.
8. Дронова О.Л., Кононенко О.Ю. Славутич: формування потенціалу стійкості міста в умовах сучасних викликів та загроз. Український географічний журнал. 2019, № 3, с. 22-36.

Інтернет-ресурси:

Державна служба статистики: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

Сайти Головних управлінь статистики в областях України